

অসমীয়া ভাষাৰ ইতিহাসলৈ চালে দেখা যায় যে ইয়াৰ মূল ভিত্তি কেৱল সংস্কৃত বা আৰ্য ভাষাই নহয়। আৰ্যসকলৰ ভাৰতলৈ অহাৰ আগৰে পৰাই এই ভূখণ্ডত বিভিন্ন জনগোষ্ঠীয়ে বসবাস কৰি আছিল। তেওঁলোকৰ ভাষাসমূহকেই সাধাৰণতে আৰ্যভিন্ন ভাষা বুলি কোৱা হয়।

১. আৰ্যভিন্ন ভাষাৰ শ্ৰেণীবিভাজন

অসমত প্ৰচলিত আৰ্যভিন্ন ভাষাসমূহক মূলতঃ দুটা ভাগত ভগাব পাৰি:

- **অষ্ট্ৰো-এছিয়াটিক (Austro-Asiatic):** যেনে— খাচী আৰু জয়ন্তীয়া ভাষা।
- **তিব্বত-বৰ্মী (Tibeto-Burman):** যেনে— বড়ো, ৰাভা, কছাৰী, মিচিং, কাৰ্বি, দেউৰী আদি ভাষা।

২. ভাষাৰ উত্তৰণত আৰ্যভিন্ন উপাদানৰ ভূমিকা

অসমীয়া ভাষা কেৱল আৰ্য মূলৰ পৰা অহা হ'লে ই বঙালী বা হিন্দীৰ সৈতে একে হ'লহেঁতেন। কিন্তু আৰ্যভিন্ন ভাষাৰ সংমিশ্ৰণে ইয়াক এক স্বকীয়তা প্ৰদান কৰিছে:

- **শব্দসম্ভাৰ:** অসমীয়া ভাষাত ব্যৱহৃত বহুতো শব্দ আৰ্যভিন্ন মূলৰ। যেনে:
 - **জলজ বা স্থানবাচক:** আলহী, ডুলুং, লাও, খৰাহি।
 - **নদীৰ নাম:** অসমৰ বহুতো নদীৰ নাম 'তি' (অৰ্থাৎ পানী) শব্দৰে আৰম্ভ হয়, যিটো তিব্বত-বৰ্মী মূলৰ (যেনে— ডিহিং, ডিখৌ, দিবাং)।
- **ধ্বনিগত পৰিৱৰ্তন:** সংস্কৃতৰ দন্ত্য আৰু মূৰ্ণন্য ধ্বনিৰ মাজৰ পাৰ্থক্য অসমীয়াত বিলুপ্ত হৈ এক মধ্যৱৰ্তী 'দন্তমূলীয়' উচ্চাৰণৰ সৃষ্টি হৈছে, যিটো তিব্বত-বৰ্মী ভাষাৰ প্ৰভাৱৰ ফল।
- **ব্যাকৰণগত বৈশিষ্ট্য:** অসমীয়া ভাষাত ব্যৱহৃত বিভক্তি আৰু পুৰুষবাচক প্ৰত্যয়ৰ ব্যৱহাৰত আৰ্যভিন্ন ভাষাৰ প্ৰভাৱ লক্ষ্য কৰা যায়।

৩. বৰ্তমান স্থিতি

বৰ্তমান সময়ত আৰ্যভিন্ন ভাষা আৰু অসমীয়া ভাষাৰ সম্পৰ্ক অত্যন্ত গভীৰ:

- **দ্বি-ভাষিকতা:** অসমৰ বেছিভাগ জনজাতীয় লোক বৰ্তমান দ্বি-ভাষিক। তেওঁলোকে নিজৰ মাতৃভাষাৰ লগতে অসমীয়া ভাষা সংযোগকাৰী ভাষা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰে।
- **সাহিত্যিক প্ৰতিষ্ঠা:** বড়ো, মিচিং আদি ভাষাসমূহে নিজস্ব লিপি বা ৰোমান লিপিৰ জৰিয়তে আজি এক উন্নত সাহিত্যিক স্থিতি লাভ কৰিছে। ইয়াৰ ফলত অসমীয়া সাহিত্যৰ ভঁৰালো চহকী হৈছে।
- **সংৰক্ষণৰ প্ৰত্যাহ্বান:** গোলকীকৰণৰ যুগত বহুতো সৰু সৰু আৰ্যভিন্ন ভাষা বিলুপ্তিৰ পথত আছে। চৰকাৰী আৰু সামাজিক পৰ্যায়ত এই ভাষাসমূহ সংৰক্ষণৰ বাবে বৰ্তমান বিভিন্ন পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰা হৈছে।

সামৰণি: অসমীয়া ভাষা এটা বিশাল নদীৰ দৰে, য'ত আৰ্যভিন্ন ভাষাসমূহ উপনৈৰ দৰে আহি মিলিছে। এই ভাষাৰ উত্তৰণ আৰু স্থিতি পৰস্পৰে পৰস্পৰৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। আৰ্যভিন্ন উপাদান অবিহনে অসমীয়া ভাষাৰ স্বকীয়তা কেতিয়াও সম্পূৰ্ণ নহয়।

অসমীয়া ভাষাৰ বিকাশ আৰু ইয়াৰ প্ৰাণশক্তিৰ অন্যতম উৎস হ'ল আৰ্যভিন্ন ভাষাসমূহ। বিশেষকৈ বড়ো, ৰাভা, কাৰ্বি আৰু গাৰো আদি ভাষাসমূহে অসমীয়া ভাষাৰ গঠন প্ৰক্ৰিয়াটোত যি গভীৰ প্ৰভাৱ পেলাইছে, সেয়া ভাষাতাত্ত্বিক দিশৰ পৰা অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ।

তলত এই ভাষাসমূহৰ প্ৰসংগত আৰ্যভিন্ন ভাষাৰ উত্তৰণ আৰু স্থিতি আলোচনা কৰা হ'ল:

১. বড়ো ভাষা (Bodo)

বড়ো ভাষা হ'ল অসমৰ তিব্বত-বৰ্মী শাখাৰ আটাইতকৈ শক্তিশালী ভাষা।

- **উত্তৰণ:** অসমীয়া শব্দসম্ভাৰত বড়ো ভাষাৰ প্ৰভাৱ আটাইতকৈ বেছি। নদীৰ নামৰ আগত বহা 'দৈ' বা 'দি' (অৰ্থাৎ পানী) বড়ো মূলৰ। যেনে— দিহিং, ডিখৌ, দিখৰী আদি। তদুপৰি ঘৰুৱা ব্যৱহাৰ বস্তু যেনে— জাপি, লাও, খৰাহি আদি শব্দও এই মূলৰে।
- **স্থিতি:** বৰ্তমানে বড়ো ভাষা সংবিধানৰ অষ্টম অনুসূচীত অন্তৰ্ভুক্ত হৈ এক মৰ্যদাপূৰ্ণ স্থান লাভ কৰিছে। ই কেৱল এটা উপভাষা হৈ থকা নাই, বৰঞ্চ এক উন্নত সাহিত্যিক আৰু চৰকাৰী ভাষা হিচাপে প্ৰতিষ্ঠিত হৈছে।

২. ৰাভা ভাষা (Rabha)

ৰাভাসকল অসমৰ পশ্চিম প্ৰান্তৰ এক অন্যতম ভূমিপুত্ৰ জনজাতি।

- **উত্তৰণ:** ৰাভা ভাষাৰ প্ৰভাৱত বিশেষকৈ কামৰূপী আৰু গোৱালপৰীয়া উপভাষাত বহুতো বিশেষত্ব দেখা পোৱা যায়। শব্দৰ উচ্চাৰণ শৈলী আৰু কিছুমান বিশেষ ধাতুৰ ব্যৱহাৰত ৰাভা ভাষাৰ অনাৰ্য উপাদান নিহিত হৈ আছে।
- **স্থিতি:** ৰাভা ভাষাৰ কেইবাটাও উপভাষা (যেনে— ৰংদানি, মায়তৰী আদি) থাকিলেও বৰ্তমান এই ভাষাই সাহিত্যিক ৰূপ লৈছে। স্বায়ত্তশাসিত পৰিষদৰ জৰিয়তে এই ভাষাৰ সংৰক্ষণ আৰু চৰ্চা চলি আছে।

৩. কাৰ্বি ভাষা (Karbi)

পাহাৰীয়া আৰু ভৈয়ামৰ কাৰ্বিসকলৰ ভাষা অসমীয়া ভাষাৰ শব্দ-গাঁথনিৰ সৈতে ওতপ্ৰোতভাৱে জড়িত।

- **উত্তৰণ:** কাৰ্বি ভাষাই অসমীয়া ব্যাকৰণৰ লিংগভেদ আৰু পুৰুষবাচক প্ৰত্যয়ৰ ক্ষেত্ৰত এক পৰোক্ষ প্ৰভাৱ পেলাই আহিছে। কাৰ্বি আংলং অঞ্চলত প্ৰচলিত অসমীয়া ভাষাত কাৰ্বি শব্দৰ বহুল প্ৰয়োগ দেখা যায়। 'কে' ধ্বনিৰ প্ৰাধান্য থকা বহুতো শব্দ কাৰ্বি ভাষাৰ পৰা অহা।
- **স্থিতি:** কাৰ্বি ভাষা বৰ্তমান শিক্ষাৰ মাধ্যম হিচাপেও ব্যৱহৃত হৈছে। কাৰ্বি সাহিত্য সভাই এই ভাষাৰ উত্তৰণত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা লৈছে।

৪. গাৰো ভাষা (Garo)

গাৰো ভাষাৰ নিজস্ব এক সুকীয়া ব্যাকৰণগত বৈশিষ্ট্য আছে যিটো তিব্বত-বৰ্মী গোষ্ঠীৰ অন্তৰ্গত।

- **উত্তৰণ:** মেঘালয়ৰ সীমান্তৱৰ্তী অসমৰ গাৰো বসতিপূৰ্ণ অঞ্চলসমূহত গাৰো ভাষাৰ প্ৰভাৱত এক বিশেষ ধৰণৰ অসমীয়া ভাষা গঢ়ি উঠিছে। বিশেষকৈ গাৰো ভাষাৰ 'মাতৃপ্ৰধান' সমাজ ব্যৱস্থাৰ প্ৰতিফলন তেওঁলোকৰ ভাষাৰ কিছুমান শব্দত পোৱা যায় যিয়ে চুবুৰীয়া অসমীয়া সমাজৰ লোকসকলৰ ভাষাতো প্ৰভাৱ পেলাইছে।
- **স্থিতি:** গাৰো ভাষা বৰ্তমান এখন উন্নত ৰাজ্যিক ভাষা (মেঘালয়ৰ) আৰু ইয়াৰ প্ৰভাৱ অসমৰ সীমান্তৱৰ্তী অঞ্চলত সুদৃঢ়।

আৰ্যভিন্ন ভাষাৰ সামগ্ৰিক স্থিতি আৰু গুৰুত্ব:

১. **অসমীয়া ভাষাৰ মেৰুদণ্ড:** আৰ্যভিন্ন ভাষাৰ শব্দ আৰু ব্যাকৰণগত উপাদান অবিহনে অসমীয়া ভাষা এক নিস্তেজ ভাষা হ'লহেঁতেন। এই ভাষাসমূহে অসমীয়া ভাষাক এক সুকীয়া পৰিচয় (Identity) দিছে যাৰ বাবে ই আন আৰ্য ভাষাৰ (যেনে— বঙালী বা উড়িয়া) পৰা পৃথক।

২. **দ্বি-ভাষিক সংস্কৃতি:** বড়ো, ৰাভা, কাৰ্বি বা গাৰো লোকসকলে যুগ যুগ ধৰি নিজৰ ভাষাৰ লগতে অসমীয়া ভাষাক 'লিংগুয়া ফ্ৰাংকা' (Lingua Franca) বা সংযোগকাৰী ভাষা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰি আহিছে। ইয়াৰ ফলত অসমীয়া ভাষাই এটা বহল আধাৰ লাভ কৰিছে।

৩. **প্ৰত্যাহ্বান আৰু সংৰক্ষণ:** বৰ্তমান আধুনিক শিক্ষা আৰু গোলকীকৰণৰ ফলত এই আৰ্যভিন্ন ভাষাসমূহৰ ব্যৱহাৰ নৱপ্ৰজন্মৰ মাজত কিছু হ্রাস পোৱা দেখা গৈছে। তথাপিও বৰ্তমানৰ ভাষানীতি আৰু জনগোষ্ঠীয় সজাগতাই এই ভাষাসমূহৰ উত্তৰণৰ পথ প্ৰশস্ত কৰিছে।

সামৰণি: বড়ো, ৰাভা, কাৰ্বি আৰু গাৰো ভাষা কেৱল একোটা জনগোষ্ঠীয় ভাষাই নহয়, এইসমূহ অসমীয়া সংস্কৃতিৰ মূল ভেঁটি। এই ভাষাসমূহৰ উত্তৰণৰ লগতে অসমীয়া ভাষাৰ স্থিতিও নিৰ্ভৰ কৰিছে। এক সমন্বিত ভাষাতাত্ত্বিক অধ্যয়নেহে অসমৰ এই ভাষিক বৈচিত্ৰ্যক জীয়াই ৰাখিব পাৰিব।

অতি চমু আৰু চমু প্ৰশ্ন (১ বা ২ নম্বৰৰ বাবে)

১. আৰ্যভিন্ন ভাষা বুলিলে কি বুজা? ২. অসমত প্ৰচলিত যিকোনো দুটা তিব্বত-বৰ্মী গোষ্ঠীৰ ভাষাৰ নাম লিখা। ৩. অসমীয়া ভাষাত ব্যৱহৃত দুটা অষ্ট্ৰো-এছিয়াটিক মূলৰ শব্দ লিখা। ৪. অসমীয়া ভাষাৰ 'দি' বা 'দৈ' যুক্ত নদীৰ নামবোৰ কোনটো ভাষাৰ পৰা আহিছে? ৫. বড়ো ভাষা ভাৰতীয় সংবিধানৰ কিমান নম্বৰ অনুসূচীত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে?

চমু উত্তৰৰ প্ৰশ্ন (৫ নম্বৰৰ বাবে)

১. অসমীয়া ভাষাৰ শব্দসম্ভাৰলৈ বড়ো ভাষাৰ অৱদান আলোচনা কৰা। ২. অসমীয়া ভাষাৰ ধ্বনিগত আৰু ব্যাকৰণগত বৈশিষ্ট্যৰ ওপৰত আৰ্যভিন্ন ভাষাৰ প্ৰভাৱ চমুকৈ লিখা। ৩. কাৰ্বি ভাষাৰ স্থিতি আৰু অসমীয়া ভাষাৰ সৈতে ইয়াৰ সম্পৰ্কৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখা। ৪. গাৰো আৰু ৰাভা ভাষাৰ ভাষাতাত্ত্বিক গুৰুত্ব চমুকৈ আলোচনা কৰা। ৫. অসমত আৰ্যভিন্ন ভাষাসমূহৰ বৰ্তমান স্থিতি কেনেধৰণৰ?

ৰচনাধৰ্মী প্ৰশ্ন (১০ বা ১২ নম্বৰৰ বাবে)

১. অসমীয়া ভাষাৰ উত্তৰণ আৰু বিকাশত আৰ্যভিন্ন ভাষাৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা।
২. "অসমীয়া ভাষা এটা সংমিশ্ৰিত ভাষা"— এই উক্তিটো বড়ো, ৰাভা, কাৰ্বি আৰু গাৰো ভাষাৰ উদাহৰণসহ বিচাৰ কৰা।
৩. আৰ্যভিন্ন ভাষাসমূহৰ শ্ৰেণীবিভাজন কৰি এই ভাষাসমূহে অসমীয়া জনজীৱন আৰু সংস্কৃতিত কেনেধৰণৰ প্ৰভাৱ পেলাইছে, সেই বিষয়ে এক বিস্তৃত আলোচনা আগবঢ়োৱা।
৪. অসমৰ আৰ্যভিন্ন ভাষাসমূহৰ বৰ্তমান স্থিতি আৰু এই ভাষাসমূহ সংৰক্ষণৰ প্ৰয়োজনীয়তা সম্পৰ্কে তোমাৰ মতামত আগবঢ়োৱা।